

[Bomholt.]

Hvis et land som Danmark skal hævde sig i verden, kræves der dygtiggørelse på alle felter. Der kræves ikke blot en elite, der kan bane nye veje, men et højt almenniveau. En af de væsentligste forudsætninger for en dansk kvalitetspræstation er ikke blot en højere uddannelse som grundlag for den særlig kvalificerede indsats, men en grundig uddannelse af arbejdets udøvere i håndværk, handel og industri indenfor praktisk talt samtlige grupper. Der opstår jo stadig nye fagområder, der kræver kursus, der kræver dygtiggørelse.

En student, der er tillidsmand for sine medstuderende, sagde forleden til mig, at studenterne positivt ønskede, at også de andre studiegrupper, ikke-akademikerne, kom i betragtning ved denne fonds uddelinger, og det synes jeg er en smuk tanke. Fonden er oprettet for al studerende ungdom, der har brug for økonomisk støtte. Den skal, som det hedder, yde studielån eller legater til ubemidlede, dygtige og evnerige unge. Der er ingen tvivl om, at mange studerende særlig i de første år af deres studietid er dårligt stillet. Legaterne er formindskede i forhold til antallet af studerende og som følge af pengenes dalende værdi. Det er meget svært for børn fra arbejder- og hüsmandshjem, fra embedsmandshjem, især embedsmandshjem med flere læsende børn, o. s. v. Da jeg for snart mange år siden var student, var vi ca. 3 pct. fra arbejderhjem; procenten er steget noget, men er stadig lav, vistnok 6 pct. Der er forskellige grunde til det ringe procenttal, men den økonomiske faktor spiller en stor rolle, ganske utvivlsomt. Vi var nogle stykker dengang, der levede under omtrent ens kår. Jeg måtte i min første studenter-tid, under den første verdenskrig, nøjes med 35 kr. pr. måned her i staden til alt, hvad der skulle betales penge til. Det betyder ikke, at vi følte det som et martyrium. Det gjorde vi ikke; vi kunne med en senere berømt statsmand sige: Bunden er nået, det går mod lysere tider! Forholdene er såmænd ikke meget bedre for arbejderstudenterne i dag. Der har, såvidt jeg kan skønne, en tid været nogle flere arbejdsmuligheder, men også de er for tiden i aftagende. Indenfor mange studie-grene er det absolut ønskeligt, at den studerende kan samle alle sine kræfter om studiet, og derfor er der brug for billige penge. Så er spørgsmålet, om vi kan finde den rigtige form.

Jeg vil gerne gøre opmærksom på, at denne fond ikke er den første. Der eksisterer

andre fonds, i første række Dansk Studiefond, der oprettedes i 1913, og hvis udlånsmidler for tiden beløber sig til 1.600.000 kr. Denne fond har udført et uselvisk og overordentlig værdifuldt arbejde gennem årene. Blandt de mænd, der har ydet en indsats i fonden, vil jeg nævne forretningsudvalgets formand i de første tyve år, professor, dr. jur. Hans Munch-Petersen, studenterrådets formand efter første verdenskrig, dengang stud.med. Vincent Næser; fondens sekretær, landsretssagfører Fryd, har været med gennem alle årene. Udlånsvirksomheden giver praktisk talt ikke tab. Det betragtes som en æressag at tilbagebetale disse lån, der går under navnet kammeraternes penge. Renten er 3 pct. p. a. Dansk Studiefonds lånevirksohed omspænder en meget lang række institutioner, Københavns universitet, Aarhus universitet, Polyteknisk Lærestanstalt, landbohøjskolen, farmaceutisk lærestanstalt, Den danske Købmandsskole, Den jyske Handelshøjskole i Aarhus, Handelshøjskolen, Niels Brocks Handlesskole, kunstakademiet, Det kgl. Musik-konservatorium, Den kgl. Operaskole, de forskellige teknika i Aarhus, Helsingør, Horsens, København og Odense, Den grafiske Højskole, tandlægehøjskolen, seminarierne, gymnastikhøjskolen, jordemoderskolen, Teilmanns Kursus — det sidste kursus er jo for massøser. Og der er ønske om yderligere at udvide lånevirksoheden til studerende ved landets bygmesterskoler til afslutning af studiet, til forskole-, børnehav- og husholdningslærerinder. Men man har altså ikke pengemidler endnu til de sidst formulerede ønsker.

Trods alt er det jo et uhyre område, denne fond virker på. En stor del af kapitalen hidrører vel fra offentlige midler, men også privatpersoner har ydet store beløb, og det forekommer mig at være et stort plus, om privatpersoner også ind i fremtiden gennem testamentariske gaver eller lignende vil yde deres bidrag.

Der er i ledelsen for Dansk Studiefond et repræsentantskab, der omfatter en repræsentant for hver institutions bestyrelse samt en repræsentant for de studerende ved hver institution. Det sidste fortjener at understreges. Ovenover repræsentantskabet er der et forretningsudvalg med enkelte privilegerede pladser, idet jo ministeriet og Københavns universitet nødvendigvis må være repræsenteret. Efter det her foreliggende forslag er undervisningsministeriet en distributionscentral. Man anser det, hedder det i bemærkningerne, for ugørligt at oprette en egentlig bestyrelse. Der er altså en em-